

การปรับปรุงบทบาท โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เพื่อสนับสนุนความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

สุรศิทธิ์ วชิรชาร์

1. ค่าดำเนินการ

พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้อันได้แก่ จังหวัดราชบุรี ปัตตานี สตูล ยะลา และสงขลา ถือเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญมากในแง่ความรั้นคงของชาติ เพราะพื้นที่ดังกล่าวจะประกอบด้วย ประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามถึงประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งลักษณะของประชากร ประกอบด้วย ความแตกต่างทางด้านภาษา วัฒนธรรม และค่านิยมของบุคคล ทำให้พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นพื้นที่ที่ต้องการลักษณะ หรือรูปแบบพิเศษในการพัฒนาทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และ สังคม จากผลการศึกษาและประสบการณ์ที่ผ่านมาพบว่า ชาวไทยมุสลิมมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ มี ฐานะทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมค่อนข้างต่ำ ขาดการรับรู้และสื่อสารกับระบบสังคมภายนอก และมีการ หาดูระวางในสังคมดิจิทัลความเป็นอยู่ รวมทั้งมักไม่ยอมรับรูปแบบการพัฒนาที่รัฐบาลกำหนด เช่น (คณะกรรมการสังคม, 2537: 5-10) ซึ่งจากสภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นเหล่านี้ทำให้รัฐบาลทุกยุคทุกสมัย ต้อง ทุ่มเทความพยายามที่แก้ไขสถานการณ์ โดยเฉพาะการจัดตั้งศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 8/2524 ลงวันที่ 20 มกราคม 2524 ถือเป็นความ พยายามครั้งสำคัญ ที่ก้าวหน้าให้มีหน่วยงานหลักในการประสานงานระหว่างหน่วยราชการในพื้นที่ โดย ให้มีข้าราชการระดับสูง สังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี แต่งตั้งเป็นผู้ อdle อำนวยการศูนย์ฯ และให้ผู้อำนวยการศูนย์ฯ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ควบคุม กำกับ ดูแล และประสานการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ ในจังหวัดชาย แดนภาคใต้
- รับตัวบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบการดำเนินงานของศูนย์ฯ

* รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะพัฒนาสังคม สภานักบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

3. พิจารณาเสนอแนะต่อเมืองทัพภาคที่ 4 เกี่ยวกับการยกย้ายข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสมออกจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
4. พัฒนาประสิทธิภาพข้าราชการทุกระดับ ทบวง กรม ในพื้นที่ติดตามและประเมินผล
5. รวมรวม กลั่นกรอง และจัดทำแผนและโครงการต่างๆ ตลอดจนไปรษณงาน ให้ตามและประเมินผล
6. แต่งตั้งที่ปรึกษา ได้ตามความเหมาะสมโดยมีผู้นำท้องถิ่นร่วมอยู่ด้วย
7. ปฏิบัติงานอื่นตามที่เมืองทัพภาคที่ 4 มอบหมาย

จากผลการดำเนินงานของศอ.บต. ตั้งแต่ปี 2524 เป็นต้นมา ถือได้ว่าการทำงานของศอ.บต. ประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง โดยเฉพาะการดำเนินการตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2521 และ พ.ศ. 2531 ที่มุ่งแก้ปัญหาพื้นฐานทางด้านสังคมวิถีไทย และการเมืองการปกครองเป็นสำคัญทำให้สถานการณ์ทั่วไปคลี่คลายดีขึ้น ระดับการก่อการร้ายลดน้อยลง เกิดความร่วมมือระหว่างฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มผู้นำทางศาสนา กับฝ่ายราชการมากขึ้น ซึ่งผลให้นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ เริ่มปรับเปลี่ยนไปจากการเน้นหนัก ด้านความมั่นคง มาเป็นการพัฒนาแทน ซึ่งผลจากการทบทวนนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้นี้ ได้นำเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2537 โดยคณะกรรมการรัฐมนตรี มีมติให้กำหนดนโยบายขึ้นใหม่ (พ.ศ.2537-2541) โดยมีสาระสำคัญโดยสรุปไว้เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่เป็นงานสำคัญเร่งด่วน เพื่อให้พลังการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองและสังคมให้เข้มแข็ง ในขณะเดียวกันจะรักษาเสถียรภาพของแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการเมืองและสังคมวิถีไทย ที่ดำเนินมาในแนวทางที่ถูกต้องแล้วให้ดำเนินต่อไปอย่างมั่นคง รวมทั้งการระดมพลังและความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการรักษาความสงบเรียบร้อย และลดความขัดแย้งที่มีอยู่ในสังคม รวมทั้งการประชาสัมพันธ์เพื่อรักษาบรรยากาศของความเข้าใจ และความพร้อมที่จะรับการพัฒนา หันนี้เพื่อให้การดำเนินงานทุกด้านช่วยให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่องและบังเกิด ความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าของพี่น้องประชาชนในพื้นที่นี้อย่างยาวนานต่อไป (ศอ.บต., ม.ป.ป. : 14)

โดยที่นโยบายและสภาพแวดล้อมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในช่วงที่ผ่านมา บทบาทของศอ.บต. ซึ่งเคยเน้นงานด้านความมั่นคง จะต้องปรับตัวไปสู่งานด้านการพัฒนา ซึ่งเป็นเป้าหมายใหม่ของนโยบายความมั่นคงแห่งชาติฯ อันจะนำไปสู่ความสงบสุข และความเจริญก้าวหน้าของประชาชนในพื้นที่อย่างถาวร ให้สามารถตอบสนองกระแสความเปลี่ยนแปลงของ

โลก ตามมุ่งเน้นทางด้านเทคโนโลยีและระบบข่าวสารข้อมูล กับทั้งเป็นการเตรียมการเพื่อให้จัดการ บริหาร การพัฒนาเศรษฐกิจรองรับและสามารถเข้าร่วมโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ 3 ฝ่าย คือโตนีเชีย มาเลเซีย และไทยได้ ดังนั้น องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้จำเป็นต้องปรับตัว ทั้งในด้านบทบาทโครงการสร้าง และอำนาจหน้าที่ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในจำนวนนี้ ศอ.บต. ย่อมเป็นหน่วยงานหลักที่จะต้องพิจารณาปรับปรุงตัวเองให้สามารถ ทำหน้าที่ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการปรับปรุงตัวดังกล่าวควรวางแผนอยู่ในพื้นฐานของการศึกษาวิจัยเพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ไข ที่เหมาะสมอย่างทันท่วงที ที่เหมาะสมกับความต้องการที่ยอมรับจากทุกๆ ฝ่าย ดังไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1. เพื่อศึกษาถึงบทบาท รูปแบบโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของศอ.บต. ในปัจจุบัน
- 2.2. เพื่อวิเคราะห์ถึงบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศอ.บต. ตามความคิดเห็น ของข้าราชการฝ่ายต่างๆ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2.3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะผู้บริหารงานภาครัฐและ เอกชน นักการเมือง ผู้นำศาสนา และผู้นำท้องถิ่นต่อบทบาท รูปแบบโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของ ศอ.บต. รวมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
- 2.4. เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทาง ในการกำหนดบทบาทโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ของศอ.บต. ให้เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน
- 2.5. เพื่อนำเสนอผลการศึกษาต่อผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาโดยยุทธศาสตร์ที่มั่นคงแข็งแกร่ง ให้กับจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

3. กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา

โดยที่การศึกษาครั้งนี้ มีเป้าประสงค์หลัก เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการปรับ ปรุงบทบาท โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของศอ.บต. เพื่อให้สามารถดำเนินงานสนับสนุนความเปลี่ยน แปลง ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างมี ประสิทธิภาพ และตรวจสอบผล เพิ่มมากขึ้น โดยการศึกษาครั้งนี้ จะอาศัยพื้นฐานการวิจัยใน 2 ส่วน คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องบทบาทที่เป็นจริง และที่คาดหวังของศอ.บต. จากมุมมองทั้งหน้าส่วนราชการระดับ อำเภอ ที่สังกัด 4 กระทรวงหลัก ผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และส่วนที่เกี่ยวข้อง กับความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อบทบาท รูปแบบ

โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของศอ.บต. ดังนี้ในการกล่าวถึงกรอบแนวคิด และวิธีการศึกษาผู้วิจัย จะขอแยกการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

3.1 กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษาในส่วนของบทบาท จากที่กล่าวถึงในบทที่ผ่านมา ถึงความเป็นมา บทบาทโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของศอ.บต. ซึ่งจะเป็นไปตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2521 ซึ่งมีผลนำไปสู่การก่อเกิดของศอ.บต. ในพ.ศ. 2524 โดยคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 8/2524 ซึ่งกำหนดให้ศอ.บต. เป็นหน่วยงานเดพะกิจ ที่มีหน้าที่ประสานการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะการดำเนินงานในปัจจุบันของศอ.บต. จะต้องสอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีการปรับปรุงจากเดิมใน พ.ศ. 2531 และ 2537 ตามลำดับ

ในการศึกษาถึงบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศอ.บต. ตามทัศนะของข้าราชการ 4 กระทรวงหลักในระดับอ้างเอาจ ในส่วนนี้จะได้สรุปบทบาทของศอ.บต. เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาและวิธีการศึกษาดังนี้

3.1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา โดยที่เป้าหมายของการศึกษาในส่วนนี้จะเน้นการเปรียบเทียบระหว่างบทบาทของศอ.บต. ตามที่เป็นจริง และที่คาดหวังในสายตาของหัวหน้าส่วนราชการ ระดับอ้างเอาจ โดยผู้ศึกษาได้สรุปบทบาทของศอ.บต. เพื่อเป็นกรอบในการเปรียบเทียบไว้เป็น 7 ด้าน ดังนี้

- ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
- ด้านสังคมวิถีไทย
- ด้านการเมืองและการบริหาร
- ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย
- ด้านการสร้างความเข้าใจกับต่างประเทศ
- ด้านการประทักษิณ์
- ด้านการบริหารนโยบาย

3.1.2 วิธีการศึกษา การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของศอ.บต. ตามทัศนะของหัวหน้าส่วนราชการระดับอ้างเอาจ ในส่วนนี้ จะเป็นการวิจัยในลักษณะของการวิจัยสนาม (Field Research) โดยเน้นเครื่องมือหลัก คือ แบบสอบถาม ซึ่งรายละเอียด เกี่ยวกับวิธีการศึกษามีดังนี้ คือ

3.1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ในส่วนนี้ ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการระดับอ้างเอาจ สังกัด 4 กระทรวงหลัก คือกระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ

การระหว่างสารานุสุข และการระหว่างเกษตรและสหกรณ์ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 50 อําเภอ 6 อำเภอ โดยอาศัยวิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากหัวหน้าส่วนราชการที่มีบทบาทสูงในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่

- นายอําเภอ หรือปลัดอําเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำที่อําเภอ
- หัวหน้าสถานีตำรวจนครรัฐอําเภอ หรือกิ่งอําเภอ
- พัฒนาการอําเภอ หรือกิ่งอําเภอ
- ศึกษาธิการอําเภอ หรือกิ่งอําเภอ
- ผู้อำนวยการประถมศึกษา หรือกิ่งอําเภอ
- เทศบาลอําเภอ หรือกิ่งอําเภอ
- สาธารณสุขอําเภอ หรือกิ่งอําเภอ

รวมกันสูมตัวอย่างทั้งสิ้น 385 คน

3.1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาจากการคิดในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 2 ลักษณะคือ คำตามชนิดปลายปิด (Close-ended Questions) และคำตามชนิดปลายเปิด (Open-ended Questions) ที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบมีอิสระในการแสดง ความคิดเห็น ได้อย่างเต็มที่

แบบสอบถามดังนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สังกัดและประสบการณ์การทำงาน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของศอ.บต. แยกเป็นการดำเนินงานตามบทบาทที่กำหนดให้ และที่ปฏิบัติจริง โดยมีลักษณะเป็นคำตามปลายปิด ใช้วัดแบบลิโคร์ท (Likert Scale) ให้เลือกตอบและกำหนดคะแนนที่การให้คะแนนไว้ดังนี้

ถ้าตอบมาก	=	3 คะแนน
ถ้าตอบกลาง	=	2 คะแนน
ถ้าตอบน้อย	=	1 คะแนน

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนราชการ เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจราจรทางบก ของศอ.บต.

3.1.2.3 การทดสอบแบบสอบถาม เมื่อสร้างแบบสอบถามชี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้แล้ว ผู้ศึกษาได้นำไปทดสอบ (Pre-Test) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับ

อำเภอ สังกัด 4 กระทรวงมหาดไทยฯ ที่มีบริรวมอยู่ในส่วนตัวของ กันได้แก่ พัฒนาการอาชญากรรม ศึกษาธิการยามาตร ปศุสัตว์ยามาตร ผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 30 คน เพื่อหาความชื่อเมืองแบบสถาบันตามร่องที่จะนำไปใช้จริงต่อไป

3.1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาพร้อมด้วยคณบัญชีจัด จำนวน 7 คน ทำการเก็บข้อมูล ด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากศอ.บต. มีเป้าประสงค์งาน รับหัวหน้าส่วนราชการ ในทุกๆ อำเภอ และกิจกรรม โดยกำหนดการเป็นรายวันที่ 15 ถึง 30 มกราคม 2539 โดยใช้แบบสอบถามที่ให้ทั้งสิ้น 370 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97 ของกลุ่มตัวอย่าง

3.1.2.5 เกณฑ์การตัดสินบทบาท "การคำนวณภาคีเฉลี่ยของคะแนนบทบาทคงที่" ทั้งที่มาจากการประเมินของบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านนักวิเคราะห์และนักวิเคราะห์ ออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.66	ถือเป็นบทบาทน้อย
ช่วงคะแนนเฉลี่ย	1.67-2.33	ถือเป็นบทบาทปานกลาง
ช่วงคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	ถือเป็นบทบาทมาก

3.1.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อใช้ทำกราฟที่ รายร่วมทั้งหมดเรียบร้อยแล้ว ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เเล้วนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ผล โดยหาค่าร้อยละ ในส่วนของข้อมูล สารพหัวรูป และใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (*Mean*) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*Standard Deviation*) ในส่วนของการตัดสินบทบาททั้งในภาพรวม และรายด้าน โดยในส่วนของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง และที่มาจากการผู้ว่าจังหวัดที่มีค่าสถิติ *t-test* โดยกำหนดค่าที่เส้นตัดต่อที่ระดับ 0.05

3.2 กรอบแนวคิด และวิธีการศึกษาในส่วนของความคิดเห็น การศึกษาในส่วนของความคิดเห็น ของผู้เกี่ยวข้อง บทบาท รูปแบบโครงสร้าง และภาระงานที่ทางกองทัพบกฯ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่คงและเหมาะสม และสามารถแก้ไขปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ดี พิจารณา ศึกษาถึงความเห็น และทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของศอ.บต. ฝ่ายต่างๆ ย้อมจะเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญก็ผลสำเร็จของการทำงาน ของศอ.บต. เอง และในขณะเดียวกันย่อมเป็นภาพสะท้อนถึง อำนาจซึ่งของศอ.บต. ที่จะต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้าง บทบาท และ ภาระงานที่ของตนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อให้การศึกษาเนครองนี้ บรรลุเป้าหมายที่วางเอาไว้ ผู้ว่าจังหวัดขอรับผิดชอบในเรื่อง ภาระ และรูปแบบวิธีการศึกษา ดังต่อไปนี้

3.2.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา ในการศึกษาระนี้ มีขอบข่ายวัตถุประสงค์ที่เน้นมาคือ อธิบายถึงสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ (*Existing Conditions*) เกี่ยวกับบทบาทโครงสร้าง และภาระ

หน้าที่ของศอ.บต. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และเนื่องจาก เป้าหมาย ของ การศึกษาคู่อันซ้ำกันมาก ดังนั้น การศึกษาในส่วนนี้จะไม่มุ่งที่จะศึกษาหาความสัมพันธ์เชิง สาเหตุ และผลที่เกิดขึ้น แต่เป็นเพียงการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อให้ ทราบปัญหาหลักในการทำงานของศอ.บต. โดยครอบคลุมประเด็นในการศึกษา ดังนี้

1) โครงสร้างการบริหารงานของศอ.บต. โดยจะแยกออกเป็น 3 ด้าน คือ

- ความชัดเจนของสายการบังคับบัญชา
- ความคล่องตัวในการทำงาน เพื่อสนองตอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น
- ความมีเอกภาพในการบังคับบัญชา

2) อ่านใจหน้าที่ของศอ.บต. โดยจะแยกออกเป็น 3 ด้าน คือ

- ความครอบคลุมของความรู้ผู้ติดต่อ
- ความพอเพียงของอ่านใจหน้าที่ที่จะสามารถดำเนินการให้เป็นไปตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้
- ความเหมาะสมของอ่านใจหน้าที่ กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน

3) บทบาทของศอ.บต. โดยจะแยกออกเป็นบทบาทเฉพาะ 7 ด้าน คือ

- บทบาทในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
- บทบาทด้านสังคมวิทยา
- บทบาทด้านการเมือง การบริหารงาน
- บทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย
- บทบาทด้านการสร้างความเข้าใจกับต่างประเทศ
- บทบาทด้านการประชาสัมพันธ์
- บทบาทด้านการบริหารนโยบาย

ทั้งนี้ เมื่อทราบปัญหาของการดำเนินงาน ในแต่ละด้านแล้ว ผู้ศึกษาจะอาศัย ปัญหาและข้อ เสนอแนะ ที่ได้จากการศึกษา มาเสนอเป็นแนวทางในการปรับปรุง บทบาท โครงสร้าง และอ่านใจ หน้าที่ของศอ.บต. เพื่อให้มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย ได้เป็นข้อมูลในการพิจารณา ฯร่วง กระบวนการ ของศอ.บต. ต่อไป

3.2.2 วิธีการศึกษา การศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติงานของ ศอ.บต. ต่อบบทบาทแบบโครงสร้าง และอ่านใจหน้าที่ของศอ.บต. ในส่วนนี้ เป็นการวิจัยโดยใช้วิธี

การวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นหลัก ซึ่งรายละเอียด เกี่ยวกับการศึกษา มีดังนี้คือ

3.2.2.1 ประชาราต และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ประชาราตที่ใช้ในการศึกษา ในส่วนนี้ ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานปฏิบัติงานของศอ.บต. รวมทั้งนักวิชาการ กลุ่มผู้ประกอบการ ในสายอาชีพต่างๆ และผู้นำท้องถิ่น ที่มีความสนใจ และติดตามการทำงานของศอ.บต. โดยผู้วิจัยได้แบ่ง กลุ่มบุคคลเหล่านี้ ออกเป็น 6 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มข้าราชการที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายในระดับชาติ หรือระดับที่สูงกว่าขอบเขต งานระดับจังหวัด คันตี้ได้แก่ ผู้บริหารงานระดับสูง ในสภากาชาดแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งบุคคล เหล่านี้ จะมีหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบาย หรือกำกับดูแลการทำงานของศอ.บต. โดยตรง และโดย อ้อม

2) กลุ่มข้าราชการระดับหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัด โดยในกรณีจะเน้นหัวหน้าส่วน ราชการที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานงานของศอ.บต. โดยจะประกอบด้วยหัวหน้าส่วน ราชการ สังกัด กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง สาธารณสุข กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง และกระทรวงการต่างประเทศ

3) กลุ่มนักการเมืองระดับชาติ และระดับท้องถิ่น โดยในกรณีจะครอบคลุม สมาชิกสภาผู้ แทนราษฎรในระดับชาติ และนักการเมืองระดับชาติ และระดับท้องถิ่น โดยในกรณีจะครอบคลุม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในระดับชาติ และนักการเมืองระดับท้องถิ่น คันตี้ได้แก่ นายกเทศมนตรี ประธานสภากองจังหวัด และประธานสุขุมวิบาล ที่มาจากการเลือกตั้ง

4) กลุ่มนักวิชาการ นักคิดอิสระและอดีตผู้บริหารระดับสูงของศอ.บต. และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง โดยในกลุ่มนี้ จะครอบคลุมนักวิชาการ และนักคิดอิสระ ที่สนใจการทำงานของศอ.บต. รวม ถึงอดีตผู้บริหารของศอ.บต. สมาชิกความมั่นคงแห่งชาติ และหัวหน้าหน่วยทหารในพื้นที่ จังหวัดชาย แดนภาคใต้

5) กลุ่มผู้ประกอบการอิสระ นักธุรกิจในท้องถิ่น และสื่อมวลชน โดยเฉพาะผู้ประกอบการ ในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ประธานหอการค้าจังหวัด ตัวแทนกลุ่มอาชีพต่างๆ และตัวแทนสื่อมวลชน ในระดับภูมิภาค และท้องถิ่น

6) กลุ่มผู้นำศาสนาอิสลาม และผู้นำห้องถิน โดยจะครอบคลุมผู้นำศาสนาอิสลาม ทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด รวมทั้งผู้นำอิสรร และปัญญาชนระดับผู้นำของศาสนาอิสลาม

จากกลุ่มประชากรทั้ง 6 กลุ่ม ที่กล่าวถึงนี้ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่าง ในลักษณะเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมแก่การดำเนินการวิจัย โดยในส่วนของประชากร กลุ่มที่ 1 นี้จะเน้นเฉพาะผู้บริหารที่ มีความรู้ และอยู่ในสถานะที่สามารถให้ความเห็นได้ โดยตรงเท่านั้น

สำหรับในประชากรกลุ่มที่ 2 จะอาศัยเฉพาะหัวหน้าส่วนราชการหลัก ในระดับจังหวัด อันได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด คึกขานธิการจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด เกษตรจังหวัด ประมงจังหวัด แรงงานจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด และพาณิชย์จังหวัด โดยประชากรในส่วนนี้ จะถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยไปหาผู้งานที่เหลือดือ กระทรวงการคลัง และกระทรวงการต่างประเทศ จะสุ่มตัวอย่างเฉพาะ นายด้านศูนย์ราชการ ขนาดใหญ่สังกัดกระทรวงการคลัง และ昂ศูนย์ไทยประจำรัฐบาล สำนักงานคณะกรรมการต่างประเทศแห่งชาติ

ประชากรกลุ่มที่ 3 อันได้แก่ นักการเมืองระดับชาติ (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) จะสุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 1-2 คน ส่วนในระดับห้องถินจะอาศัยนายกเทศมนตรี ประธานสภาจังหวัด และประธานสุขภาพอนามัยที่มาจากการเลือกตั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มที่ 4 อันได้แก่ กลุ่มนักวิชาการ นักคิดอิสรร และอดีตผู้บริหารระดับสูงของศอ.บต. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะคัดเลือกตัวอย่าง ในลักษณะเฉพาะเจาะจง โดยเฉพาะกลุ่มอดีตผู้บริหารของศอ.บต. และอดีตแม่ทัพภาค 4 จะถูกคัดเลือกเป็นตัวอย่างทุกท่าน โดยในส่วนของนักวิชาการ และนักคิดอิสรร จะประกอบด้วย นายเต้น โต๊ะมีนา อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ดร.โมฮัมหมัด อับดุลกาเดร์ อดีตผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาแห่งโรงเรียน และนายอุਮาร์ ตอเย็บ ญวิสสมาชิก และนักการศึกษา

ประชากรกลุ่มที่ 5 อันได้แก่กลุ่มผู้ประกอบการอิสลาม นักธุรกิจในห้องถิน และสื่อมวลชน จะคัดเลือก ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น ธุรกิจก่อสร้าง หรือยางพารา นอกจากนี้จะประกอบด้วย ประธานหอการค้าจังหวัดทุกจังหวัด ในพื้นที่ ตัวแทนกลุ่มอาชีพสำคัญ ในพื้นที่ และตัวแทนสื่อมวลชน อาทิเช่น หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน กรุงเทพธุรกิจ มติชน หรือหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้บางฉบับเป็นต้น

สำหรับประชากรกลุ่มสุดท้าย อันได้แก่กลุ่มผู้นำศาสนาอิสลาม และผู้นำห้องถิน จะคัดเลือกจากผู้นำศาสนาอิสลามทั้งในระดับชาติ อันได้แก่ จุฬารามนนท์ และในระดับจังหวัด อันได้แก่

การมีการอิสلامประจำจังหวัดฯ ละ 2 คน รวม 10 คน นอกจากนี้แล้ว จะได้แก่ ที่ปรึกษาของศอ.บต เนพะที่เป็นมุสลิม และกลุ่มผู้นำศาสนาอิสลาม และปัญญาชน อภิเชน โตตะคูบาราโว ดร.เจี๊ยหะ โตตะคูปอนเนะ ธรรมวิทยา และ ดร.อิสบานาแอล เป็นต้น

ทั้งนี้เมื่อนับรวมกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มแล้วจะมียอดรวม ประมาณ 231 คน

3.2.2.2 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการรวม รวมจากแหล่งต่างๆ ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้คือ

1) การศึกษาจากเอกสาร ได้แก่การศึกษาโดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานจากการนิเทศการ เอกสาร วิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือราชการ ระเบียบกฎหมาย -var สาร บทความจากหนังสือพิมพ์ ตลอดจน เอกสาร นโยบาย แผนงาน ของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อบทบาท รูปแบบโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของศอ.บต. โดยอาศัยแบบสัมภาษณ์ ตามแนว ทางการสัมภาษณ์ ซึ่งจะครอบคลุมประเด็นความชัดเจน ความคล่องตัว และความมีเอกภาพของโครงสร้างการดำเนินงานของศอ.บต. ตลอดจนความครอบคลุม ความพอเพียง และความเหมาะสมของ อำนาจหน้าที่และบทบาทที่สำคัญๆ ในด้านต่างๆ ของศอ.บต. ในการบริหารงาน

3.2.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล จากข้อมูลที่เป็นส่วนที่เป็นเอกสาร และส่วนที่เป็นผล จากการ สัมภาษณ์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคคลที่ถูกคัดเลือก จะนำมาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ในเบื้องต้น ตามข้อเท็จจริง โดยการวิเคราะห์ จะออกแบบในรูปเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อนำไปสู่ค่าตอบที่ต้องการในการศึกษา และ สรุปเพื่อตีความตามหลักวิชาการต่อไป

4. ผลการศึกษา

จากการที่ศึกษารั้งนี้ได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ วันที่ 28 กันยายน 2538 จนถึงช่วงเวลาของ การเขียนรายงานสรุปผลการวิจัย (กรกฎาคม 2539) ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อโครงสร้างและ อำนาจหน้าที่ของศอ.บต. เนื่องจาก รายนาม นายกรัฐมนตรี (นายบรรหาร ศิลปอาชา) ได้ลงนามในคำ สั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 56/2539 เรื่องการปรับปรุงการบริหารราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2539 ทำให้คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 8/ 2524 ที่ใช้เป็นพื้นฐานของงานวิจัยนี้ ถูกยกเลิกไป และส่งผลให้โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ศอ.บต. เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ในหมาย ประเต็งทั้งที่สอดคล้องและชัดแด้งกับผลของการศึกษา โดยประเต็งของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญตาม

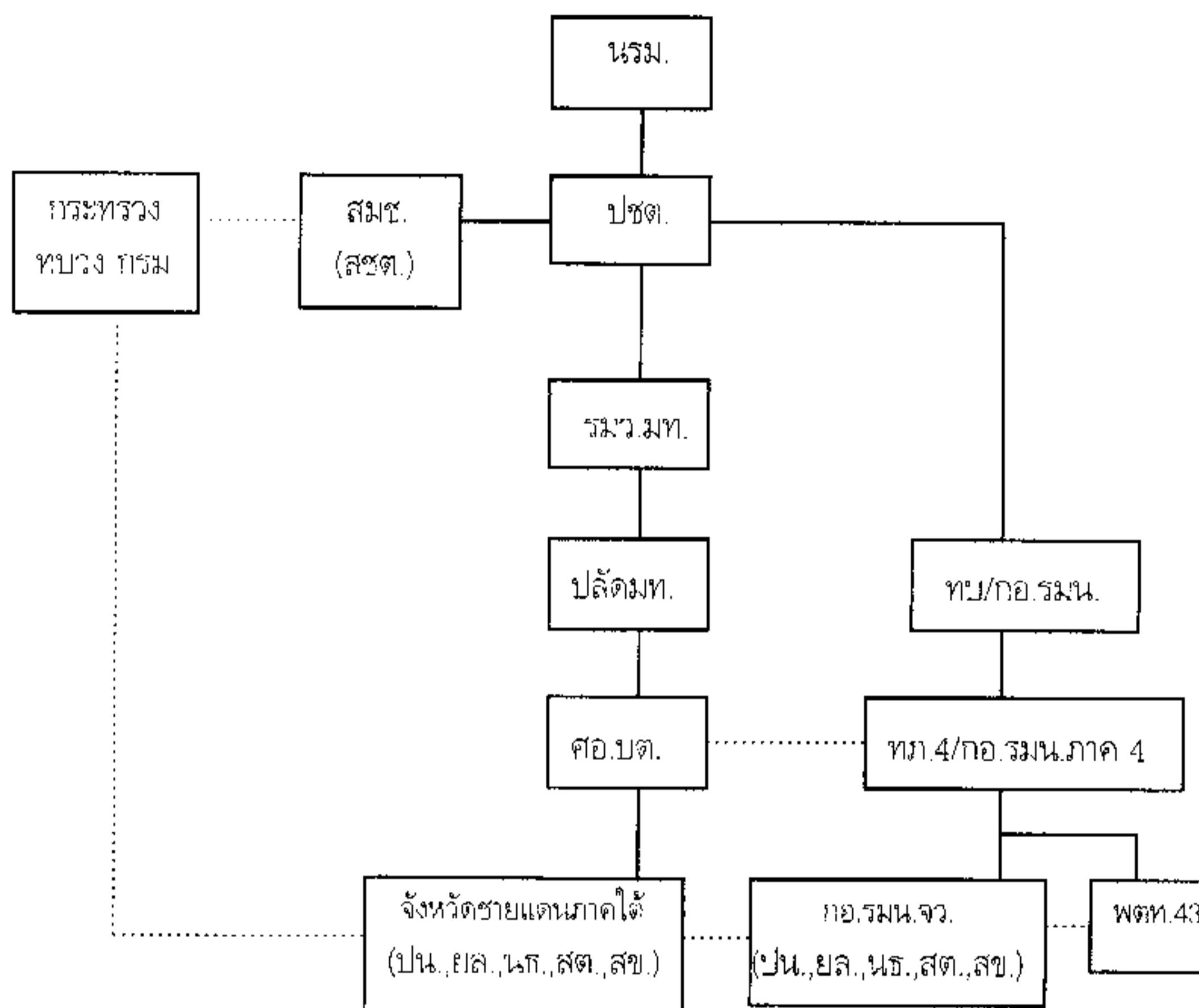
ที่ระบุไว้ในเอกสารระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ ครั้งที่ 2/2539 จะประกอบด้วย

1. ผลสืบเนื่องของคุณภาพของ “คณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้” หรือที่เรียกโดยย่อว่า “ปชต.” เสียใหม่ โดยให้มีฝ่ายการเมือง คือ รองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีเป็นประธานแทนเลขานุการสภาพความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเป็นฝ่ายข้าราชการประจำ ทั้งได้เพิ่มให้ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เป็นกรรมการในคณะกรรมการชุดตั้งกล่าว ซึ่งแต่เดิมไม่มี
2. ให้จัดตั้งสำนักคณะกรรมการอำนวยการจัดการความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือที่เรียกโดยย่อว่า “สชต.” ซึ่งในสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการดังกล่าว
3. ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และปลัดกระทรวงมหาดไทย ตามลำดับควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติงานของทุนทุนสำนักงานบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เป็นไปตามนโยบาย และรายงานผลการปฏิบัติให้นายกรัฐมนตรี หรือ ปชต. ทราบทุกรายละเอียดเดิมให้แม่น้ำใจภาคที่ 4 ทำหน้าที่ดังกล่าว
4. ให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้ คือ (1) กำกับ เรื่องดการปฏิบัติงานตามนโยบาย ของส่วนราชการฝ่ายพลเรือน และตำรวจ และประสานการปฏิบัติงาน ของส่วนราชการฝ่ายทหารเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายทุกประเภท (2) รวบรวม กำลังกอง และเสนอแนะการจัดทำแผนงานโครงการและการจัดตั้งบประมาณเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม (3) พัฒนาข้าราชการและพนักงานของรัฐฝ่ายพลเรือนให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม (4) เสนอแนะนายกรัฐมนตรีในการปรับปรุงประสิทธิภาพ บุคลากรฝ่ายพลเรือนด้วยการยกย้ายผู้ที่ไม่เหมาะสมออกจากพื้นที่ รวมทั้งการให้บำเหน็จประจำปี กรณีพิเศษ และสร้างข้าราชการที่ดีไปปฏิบัติงาน (5) การแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาและ (6) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
5. ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน หรือเกิดภัยคุกคามใดๆ ในพื้นที่ นายกรัฐมนตรีอาจมอบ ให้แม่ทัพภาคที่ 4 ควบคุม และกำกับดูแลการใช้กำลังพลเรือน ตำรวจ และทหาร เป็นการเฉพาะเรื่องหรือ เฉพาะเวลาได้
6. ให้ทุกส่วนราชการและวัสดุวิสาหกิจให้การสนับสนุนการปฏิบัติ

7. ให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในศอ.บต. ตามคำสั่งเดิมเป็นเจ้าหน้าที่ในศอ.บต. ตามคำสั่งใหม่นี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงโครงสร้างการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามคำสั่งสำนักนายก

รัฐมนตรีที่ 56/ 39 ลงวันที่ 23 เมษายน 2539

— สายการบริหารสั่งการ (เฉพาะ) ตามนโยบายความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้

----- สายการประสานงาน

ดำเนินการนำเสนอบอกทางที่ประชุมวิจัยในครั้งนี้ จะขอแบ่งการนำเสนอดอกเบ็น 2 ส่วน คือ ส่วนความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนราชการระดับอุปนายกที่สั่งกัด 4 กระทรวงหลัก ต่อไปเป็นต่อไปนี้ ดังนี้

และส่วนความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ ต่อไปเป็นต่อไปนี้ ดังนี้

ด้านหน้าห้องประชุมแบบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ ศอ.บต. ดังนี้

4.1 บทบาทของศอ.บต.ตามความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนราชการตัวอ้างอิง จากแบบสอบถามที่ได้รับจำนวน 370 ชุด พนักงานกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับอ้างอิง เป่งออกเป็นกลุ่มนายอ้างอิงหรือปลัดอ้างอิงผู้เป็นหัวหน้าประจำกิจกรรมอ้างอิง จำนวน 55 ราย กลุ่ม หัวหน้าสถานีสำรวจภูมิศาสตร์อ้างอิงหรือกิจกรรมอ้างอิง จำนวน 52 ราย กลุ่มพัฒนาการอ้างอิงหรือกิจกรรมอ้างอิง จำนวน 54 ราย กลุ่มศึกษาธิการอ้างอิงหรือกิจกรรมอ้างอิง จำนวน 52 ราย กลุ่มเกษตรอ้างอิงหรือกิจกรรมอ้างอิง จำนวน 55 ราย และกลุ่มสาธารณสุขอ้างอิงหรือกิจกรรมอ้างอิง จำนวน 51 ราย (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างแยกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
นายอ้างอิงหรือปลัดกิจกรรมอ้างอิง	55	14.9
หัวหน้าสถานีสำรวจ	52	14.1
พัฒนาการอ้างอิง	54	14.6
ศึกษาธิการอ้างอิง	52	14.1
ผอ. การประถมศึกษา	51	13.8
เกษตรอ้างอิง	55	14.9
สาธารณสุขอ้างอิง	51	13.8
รวม	370	100.0

ผลจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของศอ.บต. ที่คาดหวังและที่เป็นจริงในด้านต่างๆ ทั้ง 7 ด้าน คือ

1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
2. ด้านสังคมวิทยา
3. ด้านการเมืองและการบริหาร
4. ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย
5. ด้านการสร้างความเข้าใจกับต่างประเทศ
6. ด้านการประชาสัมพันธ์
7. ด้านการบริหารนโยบาย

ซึ่งหลังจากที่มีการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยบทบาทที่เป็นจริงและคาดหวังโดยใช้ค่าสถิติ t-test จะพบว่า ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตำแหน่งระหว่างบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในทุกๆ ด้าน และในขณะเดียวกัน ค่าเฉลี่ยของคะแนนความเห็นส่วนบุคคลที่คาดหวังอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (2.34-3.00) ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของคะแนนในส่วนของบทบาทที่เป็นจริงจะอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (1.69-2.33) ในทุกๆ ด้านเช่นเดียวกัน โดยหากพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังและที่ได้จริงแล้วจะพบว่า บทบาทที่เป็นจริงและคาดหวัง จะแตกต่างกันมากที่สุดในเรื่องตำแหน่งงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ มีคะแนนเฉลี่ย ห่างกันเท่ากับ 0.818 รองลงมาได้แก่ บทบาทด้านการบริหารนโยบาย (ค่าเฉลี่ยแตกต่างกันเท่ากับ 0.797) และบทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย (ค่าเฉลี่ยแตกต่างกันเท่ากับ 0.792) ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังและที่เป็นจริงของศอ.บต.

บทบาทของศอ.บต.	บทบาทที่คาดหวัง		บทบาทที่เป็นจริง		ความแตกต่างของ $\bar{X}$	t-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	2.550	0.561	1.732	0.538	0.818	22.87*
2. ด้านสังคมจิตวิทยา	2.267	0.427	1.955	0.498	0.672	23.13*
3. ด้านการเมืองการปกครอง	2.628	0.419	1.935	0.478	0.693	24.26*
4. ด้านการรักษาความสงบ	2.680	0.510	1.888	0.621	0.792	21.54*
5. ด้านการต่างประเทศ	2.570	0.496	1.834	0.535	0.736	21.94*
6. ด้านการประชาสัมพันธ์	2.596	0.496	1.819	0.564	0.777	22.42*
7. ด้านการบริหารนโยบาย	2.696	0.511	1.819	0.574	0.797	22.85*
เฉลี่ยรวม	2.609	0.338	1.873	0.430	0.736	28.16*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความแตกต่างระหว่างคะแนนบทบาทที่เป็นจริง และที่คาดหวังห้อง 7 ด้านนี้ แสดงให้เห็นว่า บทบาทที่ศอ.บต. ปฏิบัติตามที่ตั้งใจไม่สอดคล้องกับที่บรรดาหัวหน้าส่วนราชการสังกัด 4 กระทรวงหลัก คาดหวังว่าศอ.บต. ควรจะทำโดยเฉพาะบทบาทด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งมีความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด แสดงให้เห็นว่า บทบาทในด้านนี้ยังมีปัญหาในเชิงปฏิบัติ ซึ่งจะสอดคล้องกับความติดเทินของหัวหน้าส่วนราชการระดับอ้างอาชีว ต่อค่าตามที่ว่าบทบาทที่ศอ.บต. ควรเน้นหนักมากที่สุดในสถานการณ์ปัจจุบันคืออะไร ซึ่งผู้ตอบส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 30.7 เห็นว่าศอ.บต. ควรเน้นงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด โดยงานที่ควรเน้นรองลงมา ได้แก่ บทบาทด้านสังคมวิถีไทย (ร้อยละ 24.3) และด้านการบริหารนโยบาย (ร้อยละ 13.8) ตามลำดับ ซึ่งในทางตรงกันข้ามต่อค่าตามที่ว่า บทบาทที่ศอ.บต. ควรให้ความสำคัญน้อยที่สุดในสถานการณ์ปัจจุบัน พนักงาน ผู้ตอบมีความเห็นหลากหลายและมีจำนวนไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน เหมือนในการที่ศอ.บต. โดยพบว่า ผู้ตอบร้อยละ 23.8 เห็นว่าศอ.บต. ไม่ควรให้ความสำคัญต่อบบทบาทด้านการต่างประเทศ รองลงมา ได้แก่ บทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและด้านการบริหารนโยบาย (ร้อยละ 17.5 เท่ากัน) (ตารางที่ 3)

จากข้อมูลดังกล่าวมาทั้งหมดนี้ เราจะพบว่า โดยภาพรวมของความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนราชการระดับอ้างอาชีว สังกัด 4 กระทรวงหลัก ซึ่งถือเป็นบุคลากรหลักในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความคาดหมายเกี่ยวกับบทบาทของศอ.บต. สูงกว่าศอ.บต. สามารถปฏิบัติตามที่ตั้งใจในทุกๆ บทบาท หน้าที่ของศอ.บต. โดยเฉพาะบทบาทด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นบทบาทที่ค่อนข้างเป็นจุดอ่อนของศอ.บต. เพราะมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ในขณะที่บุคลากรเหล่านี้มองว่า บทบาทด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นบทบาทที่ศอ.บต. ควรเน้นหนักมากที่สุดในสถานการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ จากการที่ศอ.บต. คาดหวังว่า บทบาทด้านสังคมวิถีไทยที่มีการให้ความสำคัญรองลงมาและในขณะเดียวกัน บุคลากรในระดับอ้างอาชีวเหล่านี้ก็มีความคิดเห็นที่ค่อนข้างจะชัดเจนว่า บทบาทที่ศอ.บต. ควรอนุตัวอกรมา และลดบทบาทให้น้อยลง คือบทบาทด้านการต่างประเทศ และการรักษาความสงบเรียบร้อย ส่วนบทบาทด้านการบริหารนโยบายมีลักษณะไม่ชัดเจน เพราะมีผู้ตอบว่าควรเน้นและไม่ควรเน้นในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ศอ.บต. ควรให้ความสำคัญมากที่สุดและน้อยที่สุด

บทบาท	จำนวน	ร้อยละ
บทบาทที่ควรเน้นมากที่สุด		
1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	107	30.7
2. ด้านเส้นคมมิตรภาพ	85	24.3
3. ด้านการเมืองการปกครอง	37	10.6
4. ด้านการวิชาชีวกรรมสังคม	37	10.6
5. ด้านการต่างประเทศ	11	3.2
6. ด้านการประชาสัมพันธ์	19	5.4
7. ด้านการบริหารนโยบาย	48	13.8
8. อื่นๆ	5	1.4
รวม	349	100.0
บทบาทที่ควรเน้นน้อยที่สุด		
1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	36	10.3
2. ด้านเส้นคมมิตรภาพ	26	7.4
3. ด้านการเมืองการปกครอง	41	12.6
4. ด้านการวิชาชีวกรรมสังคม	61	17.5
5. ด้านการต่างประเทศ	83	23.8
6. ด้านการประชาสัมพันธ์	13	3.7
7. ด้านการบริหารนโยบาย	61	17.5
8. อื่นๆ	25	7.2
รวม	349	100.0

หมายเหตุ ผู้ไม่ตอบแบบสอบถามส่วนนี้ จำนวน 21 ราย

4.2 ความเห็นของผู้เกี่ยวข้องด้านบทบาทโครงการสร้างและอำนวยหน้าที่ของศอ.บต

สำหรับผลการศึกษาในส่วนที่สองที่เน้นการศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ 6 กลุ่ม อันได้แก่ กลุ่มข้าราชการที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย กลุ่มข้าราชการระดับหัวหน้าส่วนราชการ ระดับจังหวัด กลุ่มนักการเมืองในระดับชาติ และห้องถิน กลุ่มนักวิชาการ นักคิดอิสระ และอดีตผู้บริหารระดับสูงของศอ.บต. กลุ่มผู้ประกอบการอิสระ นักธุรกิจในห้องถิน และสื่อมวลชน และกลุ่มผู้นำศาสนาอิสลาม และผู้นำห้องถิน ซึ่งถือเป็นหัวใจของการศึกษาครั้งนี้ จะพบว่าความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องทั้ง 6 กลุ่มจะมีทั้งที่สอดคล้องและแตกต่างกันไป โดยเฉพาะเมื่อนำไปวิเคราะห์เบรียบเทียบ กับรูปแบบ โครงการสร้าง และบทบาทอำนวยหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 56/2539 ซึ่งเพิ่งประกาศใช้มีวันที่ 23 เมษายน 2539 โดยผลกระทบศึกษา โดยสังเขปจะประกอบไปด้วยประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

4.2.1 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทิศทางในอนาคตของศอ.บต. นั้น ผู้ถูกสัมภาษณ์มีความเห็นที่แตกต่างกันไปตั้งแต่การให้บุคลิกศอ.บต. ไม่ใช่การยกฐานะให้ศอ.บต. เป็นหน่วยงานทาง แต่จากความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนสำคัญต่อทิศทางการดำเนินอยู่ของ ศอ.บต. ไม่ว่าจากสำนักงานสถาบันความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ สมาชิกสถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัย อดีตปลัดกระทรวงมหาดไทย ต่างมีความเห็นคล้ายคลึงกันว่าศอ.บต. ควรยุบเลิกไปเมื่อการกิจลักษณ์ คือสภาพความเป็นอยู่ของราษฎรเป็นไปด้วยความสงบสุข ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีต่อไปกับภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทยทั้งเงื่อนไขทางสังคมอื่นๆ ไม่ว่าจากฝ่ายราชการและประชาชนได้สูญเสียไปแล้ว โดยบุคลากรเหล่านี้ยังได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสมในการยุบเลิกศอ.บต. ว่าประมาณ 10 ปี คือเมื่อเสร็จสิ้นแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 แต่อย่างไรก็ตามผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายยังคงมองเห็นถึงความจำเป็นของศอ.บต. ในช่วงเวลาปัจจุบัน เนื่องจากศอ.บต. ยังสามารถเป็นที่พึ่งของประชาชน ในการนี้ที่ได้รับความไว้เนินรมย์จากฝ่ายราชการ รวมทั้งยังมองว่าศอ.บต. ยังเป็นแกนกลางในการประสานการบริหารงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่หากฝ่ายอื่นรับ โดยความคิดเห็นของผู้รู้และบุคลากรที่สำคัญ ทั้งในส่วนกลาง และระดับจังหวัดอย่างให้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทของศอ.บต. ไปจากเดิม เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

4.2.2 ผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มองว่าศอ.บต. ควรเน้นบทบาทของหน่วยงานประสาน สนับสนุน ช่วยอำนวยการ วางแผน และกำหนดนโยบายให้ก้าวรวม รวมทั้งติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ตามนโยบายไม่ควรลงไปเป็นผู้ปฏิบัติในพื้นที่ โดยบุคลากรเหล่านี้ให้เหตุผลในลักษณะที่ว่าศอ.บต. มี

บุคลากรและบุปธรรมที่จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการซื้อขายของงานกับหน่วยบุคคล ศศ.๑๗. ทางนี้ในหน่วยงานกลางที่ประสานกับส่วนกลาง เนื่องด้วยประมวลกฎหมายว่าด้วยการค้ามนตรี ให้หน่วยงานฯ ได้ดำเนินการ เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาในภาคี ตามนโยบายความตั้งใจของจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นผู้ดูแลติดตาม เร่งรัด สนับสนุน การปฏิรูปตัวให้เป็นไปตามนโยบายความตั้งใจของจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ไม่ได้ดำเนินการ แต่ต้องรอผลของการปฏิรูปตัวของหน่วยบุคคลต่างๆ นำสอดคล้องกับเป้าหมายนโยบายมาก่อนอย่างเพียงใด

4.2.3 ผู้อำนวยการได้ให้ความเห็นว่า บทบาทของศศ.๑๗. ในปัจจุบันไม่มีทิศทางและชาติธรรม ชัดเจน โดยจากการประเมินผลโดยรวมพบว่าบทบาทที่ศศ.๑๗. ควรรับผิดชอบด้วย

1) การแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนของวิทยา เนื่องให้ประชาชนทุกคนสามารถอยู่ร่วมกัน โดยประสานจากความชัดเจ็บ และลดภัยทางสังคมลงให้เหลือแค่สุด

2) รายงานความพึงพอใจการรวมและ การพัฒนาประเทศให้กับนายกรัฐมนตรี ให้สามารถปฏิบัติงาน ให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมส่วนรวม

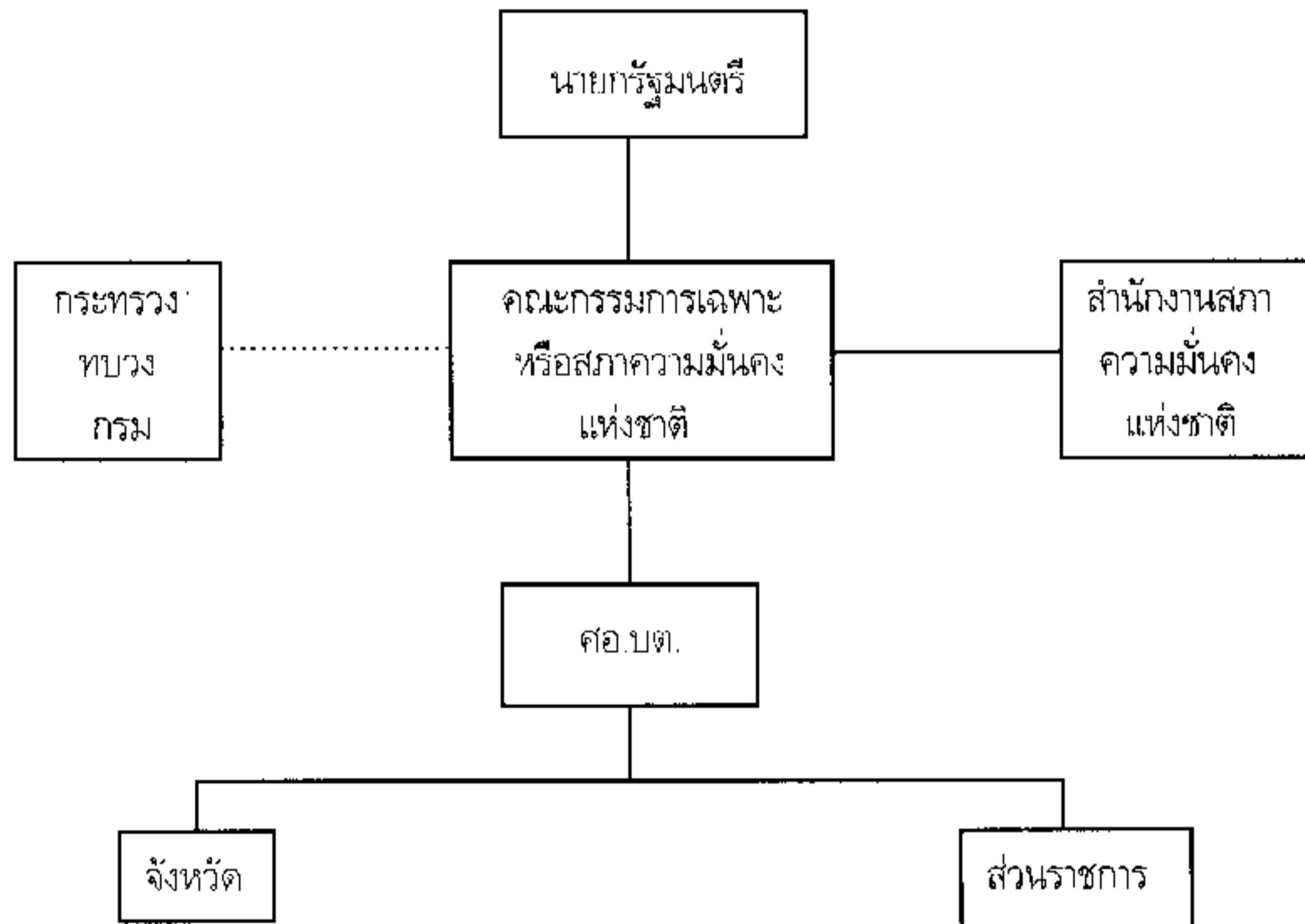
3) การประสานงานกับหน่วยงาน เพื่อตรวจสอบและรับให้ความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ที่ด้วยรัฐภูมิภาคเช่นๆ ของประเทศไทย

4.2.4 ผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ศศ.๑๗. ให้ตัดส่วนการบังคับบัญชาในส่วนของแม่ทัพภาคที่ 4 ออกเป็นโต๊ะป้องกันฯ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีโดยมีคณะกรรมการเฉพาะที่ตั้งขึ้นใหม่ หรือคณะกรรมการสภากาชาดมีนคบฯ แห่งชาติเป็นศูนย์กลางสำนักงานราชการที่ดำเนินงานในระดับบุบบลเรวงฯ ได้มีการเสนอแนะให้ นายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าสภากาชาดไทย ให้มาดูแลศศ.๑๗. เพื่อนำ ที่ข้อเสนอขึ้นต้นนี้คือ ข้างลอดคล้องกับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๕๘/๒๕๓๙ ที่ได้ตัดแบ่งพื้นที่ ๔ ออกจากสภากาชาดบังคับบัญชาเดิมของศศ.๑๗. และมีขณะเดียวกันก็ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของ กอง "คณะกรรมการแก้ไขปัญหาความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กปช.)" เสียใหม่ โดยให้มีรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าสภากาชาดไทย

ขณะที่ทางไก่ฟ้า มีข้อขัดแย้งระหว่างความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๕๖/๒๕๓๙ ในประเด็นที่จะให้ศศ.๑๗. มีสภากาชาดบังคับบัญชาผ่านปลัดกระทรวง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กรณีที่จะเข้าสู่คณะกรรมการ ปชช. โดยบุคคลเหล่านี้มองว่าการที่จะ ต้องทำงานผ่านปลัดกระทรวง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จะทำให้เกิดผลเสียในเรื่องความล่าช้า และทำให้การยอมรับของหน่วยงานอื่นต่อศศ.๑๗. ลดลง บรรดาท่านก็กล่าวดังนี้และ ทางบทบาทนี้ที่ของศศ.๑๗. ในปัจจุบัน มีจุดที่น่าพอใจจากการบังคับบัญชา โดยเน้นด้านการ

พัฒนาการศึกษา ประเพณี วัฒนธรรม และการเศรษฐกิจมากขึ้น จึงควรขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีโดย ตรงมากกว่าดังแผนภูมิที่เสนอต่อไปนี้

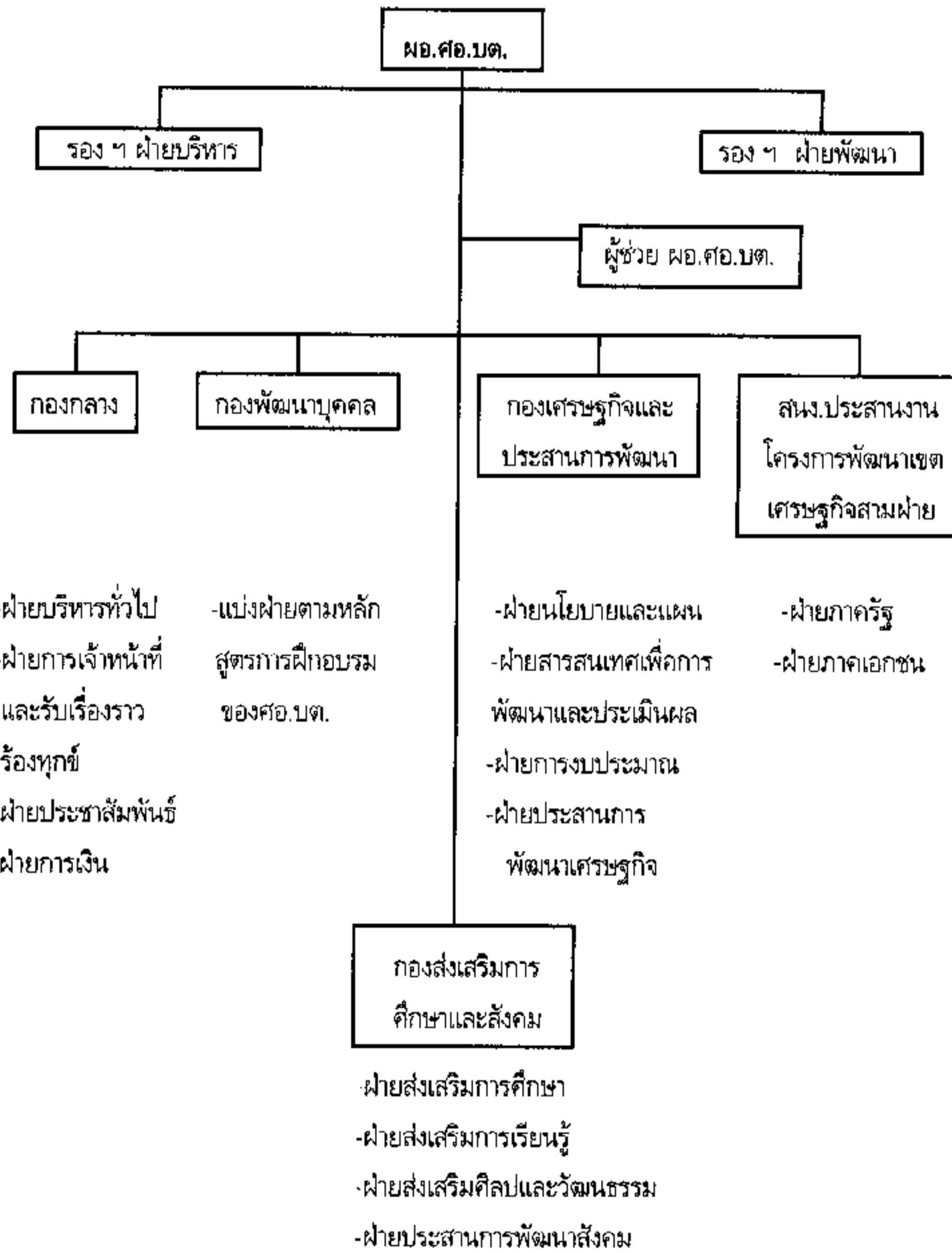
แผนภูมิที่ 2 แสดงโครงสร้างการบริหารงานของศอ.บต. ระดับภาค และส่วนราชการ

—— สายการบริหารสั่งการ (เฉพาะ) ตามนโยบายความมั่นคงจังหวัด ชายแดนภาคใต้
 ..... สายการประสานงาน

4.2.5 ในส่วนของการจัดตั้งองค์กรภายในของศอ.บต. เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทหรือพันธกิจ รวมทั้งตักษิยภาพพื้นฐานของศอ.บต. เห็นสมควรให้ลดจำนวนรอง ผอ.ศอ.บต. ให้เหลือเพียง 2 ฝ่าย คือ รองฯ ฝ่ายบริหาร และรองฯ ฝ่ายพัฒนา และลดจำนวนหน่วยงานระดับกองให้เหลือเพียง 4 กอง 1 สำนักงาน (กองกลาง กองพัฒนาบุคคล กองส่งเสริมการศึกษาและสังคม กองเศรษฐกิจและ ประสานการพัฒนาและสำนักงานโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย) ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 แสดงรูปแบบการจัดโครงสร้างภายในของศอ.บต.

4.2.6 จากการศึกษาพบว่าในปัจจุบันศอ.บต. ประสบกับปัญหาการประสานการดำเนินงาน รวมทั้งการยอมรับในอำนาจหน้าที่ของศอ.บต. จากส่วนราชการเนื่องจาก ความแตกต่างในแนวทาง การปฏิบัติและแนวโน้มนโยบายของแต่ละหน่วยงานกับศอ.บต. รวมทั้งไม่สามารถประสานและกำกับดูแล การดำเนินงานของผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายได้

เสนอแนวทางการแก้ไขซึ่งจะสอดคล้องกับการปรับโครงสร้างสายการบังคับบัญชาระดับบน คือการพยายามดึง เอกฝ่ายการเมือง (รองนายกรัฐมนตรีอวัยวุฒิและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี) ให้เข้ามาเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงานของศอ.บต. โดยตรงรวมทั้งควรมีการเปิดโอกาสให้หน่วยราชการอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศอ.บต. โดยอาจเข้าไปมีบทบาทในคณะกรรมการกลาง ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการยอมรับและสนับสนุนการทำงานของศอ.บต. มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

5. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเกี่ยวกับบทบาท โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของศอ.บต. ซึ่งได้เน้นถึงสภาพปัจจุบันและทิศทางการปรับปรุงตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ ที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น เพื่อให้ผลการศึกษาในครั้งนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการนำเสนอไปสู่การปฏิบัติ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของศอ.บต.

5.1.1 ใน การปฏิรูปการทำงานตามบทบาทใหม่ ของศอ.บต. จะต้องพิจารณาลักษณะงานโดยภาระ ก្មោះ 4 ประการ คือ

- 1) งานตั้งกล่าวจะต้องไม่มีหน่วยงานใด เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง
- 2) งานตั้งกล่าวต้องการความเสมอเหมือน หรือมาตรฐานของงานที่ใกล้เคียงกัน
- 3) งานที่ศอ.บต. ควรเข้ารับผิดชอบ คืองานที่เกินขีดความสามารถ หรือควบคุมยากที่สุด ที่ต้องการให้ศอ.บต. ดำเนินการ
- 4) งานในลักษณะของการเร่งรัดให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

5.1.2 ศอ.บต. จะต้องปรับบทบาทให้สามารถเป็นฝ่ายประสานงาน สนับสนุน และช่วยอำนวยการให้ได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะจะต้องปรับภาพของหน่วยงานกิ่งปฏิบัติที่เป็นอยู่เดิมให้กลายเป็นหน่วยประสาน และสนับสนุนหน่วยปฏิบัติอื่นๆ ในพื้นที่รวมทั้งจะต้องปรับบทบาทให้เป็นฝ่ายเสนอข้อเสนอ ที่มีความสามารถที่จะวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงการประเมินผลแผน และโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.3 ศอ.บต. จะต้องมีความชัดเจนในบทบาทของตน ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ปรากฏชัดเจนว่า บทบาทที่ศอ.บต. ควรเน้นหนักน่าจะเป็นบทบาทด้านสังคมวิทยา การปรับปรุงพฤติกรรม

และประสิทธิภาพของข้าราชการ และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะควรส่งมอบบทบาทด้านความมั่นคง และการรักษาความสงบเรียบร้อยให้แก่ฝ่ายทหารและตำรวจดำเนินการแทน

5.1.4 ในการดำเนินงานของศอ.บต. ควรเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะจากกลุ่มผู้นำศาสนา และองค์กรภาคเอกชนในทุกระดับ โดยจะต้องพยายามดึงหน่วยงานและกลุ่มบุคคลเหล่านี้ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาห้องถีนในลักษณะของการพึ่งตนเอง โดยศอ.บต. เป็นเพียงฝ่ายสนับสนุนให้มากขึ้น

5.1.5 ในการดำเนินงานในเชิงวิชาการไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การกำหนดนโยบาย การประเมินผลโครงการหรือสถานการณ์และการจัดทำลักษณะการคุ้มครองศอ.บต. ควรใช้ระบบการร่วมมือ ฝ่ายวิชาการให้เข้ามาเป็นผู้ดำเนินการแทนโดยศอ.บต. เป็นเพียงผู้ประสาน ติดตามและกำกับดูแลให้เป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายของศอ.บต.

5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างและการพัฒนาบุคคลากรของศอ.บต.

5.2.1 โดยที่บทบาทของศอ.บต. จะต้องเน้นหนักการประสานงาน ตรวจสอบ ติดตามประเมินผลมากขึ้น ดังนั้นการจัดโครงสร้างภายในของ ศอ.บต. จึงควรมีลักษณะไม่แข็งตัวจนเกินไปคือ การแบ่งกอง ฝ่ายและงานไม่ควรจะซัดเจนจนเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน โดยเฉพาะควรมีการปรับเปลี่ยนลักษณะงานของแต่ละกอง/ฝ่ายที่มีคู่สู่เดิมให้เหมาะสมสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมมากยิ่งขึ้น อาทิเช่น กองการข่าว ซึ่งควรลดบทบาทด้านการทำข่าว ซึ่งจะซ้ำซ้อนกับ พตท.43 และจังหวัดไปเป็นลักษณะของการวิเคราะห์ข่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดนโยบายแทน

5.2.2 ควรมีมาตรการปรับปรุงขั้นตอนและกำลังใจของบุคลากรให้ชัดเจน โดยเฉพาะสภาพปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนบุคลากรหั้งในภาพรวมและเฉพาะด้านอย่างมาก จึงควรที่จะต้องกำหนดมาตรการและวิธีการปฏิบัติเพิ่มเติมเพื่อให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดเงินตอบแทนต่าแห่งให้หดเทียมกับหน่วยราชการอื่นๆ รวมถึงเลี้นทางความก้าวหน้าที่เหมาะสม โดยเฉพาะหน่วยราชการอื่นๆ จะต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการทำงานของศอ.บต. ให้มากยิ่งขึ้น

5.2.3 ตารางสรุบทบทบาทบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อการดำเนินงานของศอ.บต. จะต้องมีลักษณะของฝ่ายช่วยอำนวยการที่สามารถให้คำแนะนำ และสนับสนุนหน่วยงานในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น บุคลากรที่จะมาทำงานที่ศอ.บต. จะต้องเป็นบุคลากรหั้นเยี่ยมยอดที่ได้รับการยอมรับ จากหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งบุคคลเหล่านี้อาจจะเข้ามาร่วมงานในลักษณะเต็มเวลาหรือ

บางเวลาได้ โดยเฉพาะคุณภาพการฝ่ายวิชาการที่จะสามารถเข้ามาร่วมมือกับองค์อ.บต. ในเชิงวิชาการไม่ว่าจะเป็นเรื่องของศูนย์ข้อมูลและการติดตามประเมินผล โดยอ.บต. อาจมีบทบาทให้บุคลากรนั้นๆ เข้ามาช่วยงานเฉพาะด้าน เดพะโครงการโดยไม่จำเป็นต้องอยู่ประจำที่ศอ.บต. ก็เป็นได้

5.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของศอ.บต.

5.3.1 อำนาจหน้าที่ของศอ.บต. ตามที่ระบุไว้ในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 56/2539 ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการวางแผน การจัดตั้งงบประมาณเพื่อการพัฒนา การสรุหัวข้าราชการที่ต้องมีความรู้ความสามารถ หรือการยกย้ายผู้ที่มีความสามารถพิเศษที่ไม่เหมาะสม จะต้องได้รับการยอมรับ และสนับสนุนอย่างจริงจังจากทุกหน่วยงานเพื่อให้เป้าหมายหลักของการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามนโยบายความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถบรรลุผลตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด

5.3.2 โดยที่บกบาทหลักของศอ.บต. จะต้องเน้นบทบาทในการเป็นหน่วยการประสานงานและช่วยอำนวยการ ดังนี้ การใช้อำนาจของศอ.บต. จะไม่เน้นการสั่งการ จะเป็นเพียงการขอความร่วมมือ รวมทั้งศอ.บต. จะเป็นหน่วยงานที่ไม่มีอำนาจในด้านเอง การใช้อำนาจจะเป็นอำนาจจากฝ่ายการเมือง จึงทำให้การดำเนินงานด้านต่างๆ ต้องปรับสภาพไปให้เหมาะสมและควรตอบภาพของหน่วยงานระดับเขตหรือภาคของหน่วยราชการปกติให้หมดสิ้นไป เพื่อให้ภาพของหน่วยช่วยอำนวยการและประสานงานเข้ากัน

5.3.3 ควรมีการปรับปรุงวิธีการและกฎหมายในการให้รางวัล (กรณี 2 ขั้นพิเศษ) และการลงโทษข้าราชการที่มีประพฤติไม่ดี โดยในส่วนของการให้รางวัลจะต้องกระฉายน้ำสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยอย่างแท้จริงและให้มีสัดส่วนที่เป็นธรรมโดยเฉพาะครลตสัดส่วนของหน่วยราชการฝ่ายความมั่นคงและการรักษาความสงบให้ลดน้อยลง สำหรับการลงโทษข้าราชการที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมนี้จะต้องมีการลีบสวนข้อเท็จจริงอย่างละเอียดถี่ถ้วนเสียก่อนที่จะนำเสนอต่อผู้มีอำนาจให้สั่งการ

5.3.4 ควรมีการกระจายบทบาทและอำนาจของศอ.บต. ไปสู่จังหวัดหรือหน่วยปฏิบัติให้มากขึ้นโดยเฉพาะควรให้เกียรติผู้ว่าราชการจังหวัดในการตัดสินใจดำเนินการแก้ไขปัญหาในเรื่องต่างๆ หากขึ้นโดยศอ.บต. จะเป็นเพียงฝ่ายติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานจากจังหวัดอีกทั้งหนึ่ง

บรรณานุกรม

คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2537. รายงานการวิจัยเรื่อง ปัญหาและการพัฒนาการบริหารงานบุคคล ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เอกสารการวิจัยสนับสนุน งบประมาณ โดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.

จรัญ มะลูลีม และคณะ. 2539. ไทยกับมุสลิม: ศึกษาเฉพาะกรณีชาวไทยมุสลิม กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อุฟ่าลงกรณ์มหานาถกัลย์.

จักราฤทธิ์ นรนิตรดุรงการ และคณะ. 2530. การปักครองห้องทึ่ต่างวัฒนธรรม : สถานการณ์ ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ รายงานการวิจัยของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

นิพนธ์ บุญญารักษ์. 2536. ชาวไทยมุสลิมภาคใต้กับความมั่นคงแห่งชาติ คำบรรยาย ณ วิทยาลัย ป้องกันราชอาณาจักร, วันที่ 8 มีนาคม 2536

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. 2537. การปรับปรุงศูนย์อำนวยการบริหาร จังหวัดชายแดนภาคใต้ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 433/2537 ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2537 (เอกสารโอนเย็บเล่ม)

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. ไม่ปรากฏปีพิมพ์. สรุปผลการดำเนินงาน ประจำปี 2537 ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. ไม่ปรากฏปีพิมพ์. สรุปผลการดำเนินงาน ประจำปี 2538 นครศรีธรรมราช : พงศักดิ์การพิมพ์.

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. ไม่ปรากฏปีพิมพ์. เอกสารประกอบการปฐมนิเทศ ประจำปี 2539 ยะลา : เลิร์มการพิมพ์.

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. 2539. ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาศอ.บต. ครั้งที่ 2/2539 วันที่ 18 กรกฎาคม 2539.